ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА У ДП «МАЛИНСЬКЕ ЛГ» В УМОВАХ РАДІОАКТИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ

Гуріна Т.О., студентка 4 курсу
Житомирського державного технологічного університету
Курбет Т.В., к.с.-г.н., доц. , науковий керівник
м. Житомир, вул. Чуднівська, 103,Україна
e-mail tanya95zel@gmail.com

Внаслідок аварії на Чорнобильській атомній станції в лісах 17 областей нашої держави сформувалося радіоактивне забруднення територій різної інтенсивності. В період обстеження 1991-1992 роках на площі 1,23 млн. га щільність забруднення лісів ^{137}Cs була вища, ніж 1 Кі/км^2. Житомирщина не стала виключенням. Тут частка забруднених радіонуклідами лісів щільністю понад 1 Кі/км^2 складає 60% від загальної площі. Загалом, радіоактивному забрудненню лісів притаманний мозаїчний характер, коли суттєвою є різниця між мінімальними та максимальними величинами щільності забруднення ґрунту в одному й тому ж таксаційному кварталі чи виділі. На таких територіях діє заборона на всі або окремі види лісогосподарської діяльності та обмеження використання продукції. Саме тому ускладняються організація радіаційного контролю та використання лісогосподарської продукції.

В процесі радіаційного розпаду небезпечних радіоізотопів радіаційна ситуація в забруднених лісах поступово змінюється. За даними розрахунків, вже в 2011 році площа лісів зі щільністю забруднення вище 1 Кі/км^2 мала зменшитись на 421,6 тис. га. Сьогодні ці площі можна було б віднести до категорії чистих і вести на них повноцінне лісове господарство без будь-яких обмежень, але за відсутності юридичних підстав, через не проведене повторне радіаційне обстеження, ніхто цього не робить.

До складу ДП «Малинське лісове господарство» входять шість лісництв, загальною площею 28893,9 га. Внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС дане лісове господарство зазнало певного забруднення: менше 2 Кі/км^2 складає 88,6%, від 2,1 до 5 Кі/км^2 – 11,4%. Загальна площа радіоактивно забрудненої території Слобідського лісництва становить 3415,7 га, Любовицького – 4196,2 га, Чоповицького – 5283,5 га, Малинського – 4866,5 га, Українківського – 5917,6 га, Іршанського – 5214,4 га. Таким чином, залежно від щільності забруднення радіонуклідами території даного лісового господарства відносяться до 1А зони зі щільністю забруднення від 1,0 до 2,0 Кі/км^2 а також до зони 1В зі щільністю забруднення більше 4,0 Кі/км^2. У кожному лісогосподарському об'єкті нанесені на лісовпоряджувальні планшети межі встановлених зон. Залежно від рівня радіоактивного забруднення лісових масивів вводяться обмеження на ведення лісогосподарського виробництва і використання продукції лісу в цих надзвичайних умовах залежно від зони. У зоні 1А лісове господарство ведеться без обмежень, посилюються протипожежні заходи. Лісова продукція використовується за призначенням, заготівля сіна не обмежена, добування живиці ведуть звичайним способом без застосування хімічних стимуляторів. Рубки догляду і санітарні проводять без обмежень у літній період з урахуванням норм радіаційної безпеки. Лісовпорядження у цій зоні має відповідати діючим правилам та інструкціям. Лісосіки головного користування не мають обмежень. Головні й лісовідновні рубки найкраще проводити суцільно лісосічним способом згідно з правилами та інструкціями взимку при мерзлому грунті, наявності снігу або у вологу погоду. На ділянках промислової заготівлі харчових продуктів лісу і лікарської сировини у зв'язку з мозаїчним забрудненням радіоактивним пилом і вибірковими властивостями рослин і грибів нагромаджувати радіоактивні речовини необхідно вести суворий контроль рівня радіації на місцевості та ступеня забруднення харчових продуктів і лікарської сировини. На ділянках промислової заготівлі ягід, плодів, грибів, лікарської сировини необхідно відбирати зразки для визначення ступеня радіоактивного забруднення. У зоні 1В лісогосподарське виробництво після аварії на атомній станції припиняється. Вводиться режим підвищеної пожежної небезпеки і проводяться заходи, які запобігають виникненню пожеж. Забороняється використовувати лісові території для господарських потреб. При лісовирощуванні в районах радіоактивного забруднення потрібно максимально використовувати здатність лісу до природного відновлення, особливо в сирих і мокрих умовах. Лісові масиви необхідно створювати змішані, як найбільш біологічно стійкі й відносно пожежобезпечні. Та слід пам’ятати, що головним накопичувачем валового вмісту радіонуклідів в надземній частині лісових насаджень є стовбури дерев. При цьому питома активність ^{137}Cs в деревині найменша, але за рахунок того, що її маса на порядок більша за решту компонентів, запас радіонуклідів в ній – найбільший.

Отже, ведення лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення у ДП «Малинське ЛГ» відповідає нормативам, концепції та програмі реабілітації забруднених лісів, що були розроблені Держлісагенством. Але так як проект лісовпорядкування складається на 10 років, особливої уваги слід надати подальшому радіологічному контролю забруднених територій та продукції в них, тому що період напіврозпаду саме ^{137}Cs складає 30,17 років.